

Anexa 1

Planul National de Redresare si Rezilienta

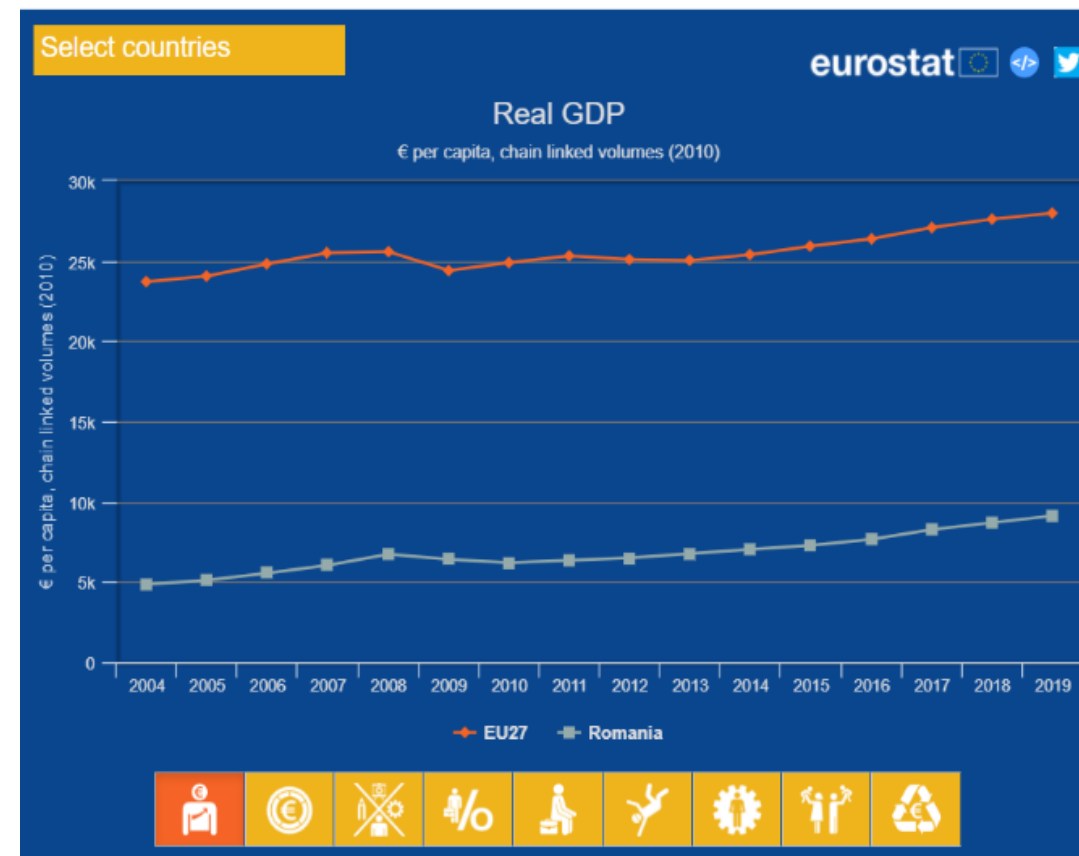
Punct de vedere al Blocului National Sindical

Decembrie 2020

Romania AZI

- Suntem inca departe de a recupera decalajul de dezvoltare fata de media europeana. Evolutia in termeni reali a PIB per capita indica acest lucru. Cresterea economica in sine nu garanteaza bunastare pentru toti, de aceea aspectele calitative ale ocuparii trebuie sa asigure o distributie echitabila a efectelor cresterii la nivelul tuturor categoriilor sociale.
- Evolutia veniturilor romanilor din ultimii ani a continuat sa perpetueze un nivel ridicat al inegalitatii, Romania se afla pe locul 2 in clasamentul celor mai inegale venituri, mult peste media europeana (7,08% fata de 4,99%).
- Decalajele intre mediul urban si mediul rural nu s-au redus, in ciuda ratelor de crestere sustinuta. Populatia Romaniei in special in mediul rural traieste in conditii extrem de precare. In 2019 22% din populatia Romaniei nu avea access la grup sanitar in locuinta, fata de 1,6% media UE 27.

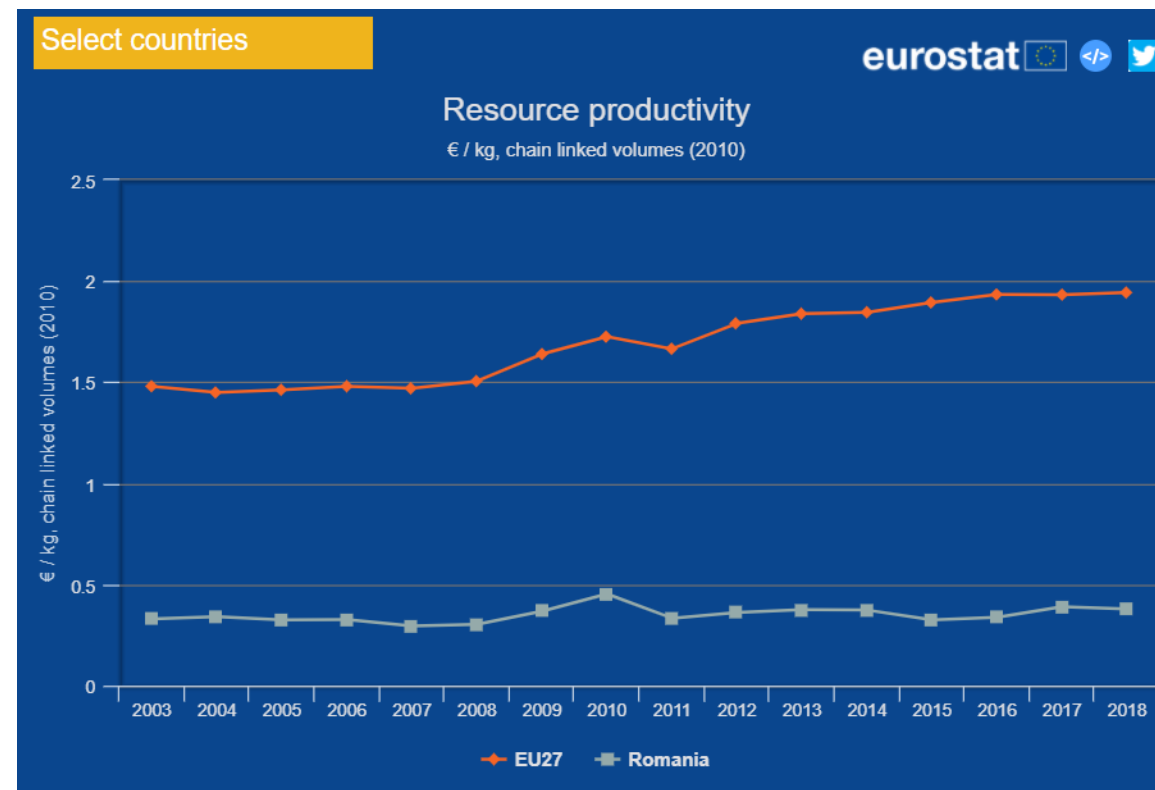
Avem nevoie de un nou model de crestere. Ar trebui sa valorificam oportunitatea alocarilor semnificative pentru reducerea decalajelor dar si pentru o dezvoltare sustenabila.

Romania AZI

- Productivitatea utilizării resurselor este în România mult sub media europeană iar decalajul crește de la an la an, în condițiile în care situația din România continuă să fie aproape neschimbată în timp ce la nivel European sunt vizibile rezultatele eforturilor pentru o utilizare mai eficientă a resurselor de orice fel.
- Acest model de dezvoltare este unul nesustenabil. În toți acești ani nu s-a făcut nimic pentru a îmbunătăți eficiența utilizării resurselor.
- Preocuparea pentru o utilizare mai eficientă a resurselor a lipsit din abordarea creșterii în România. Forța de muncă ieftină a fost principala parghie pentru atragerea investițiilor.

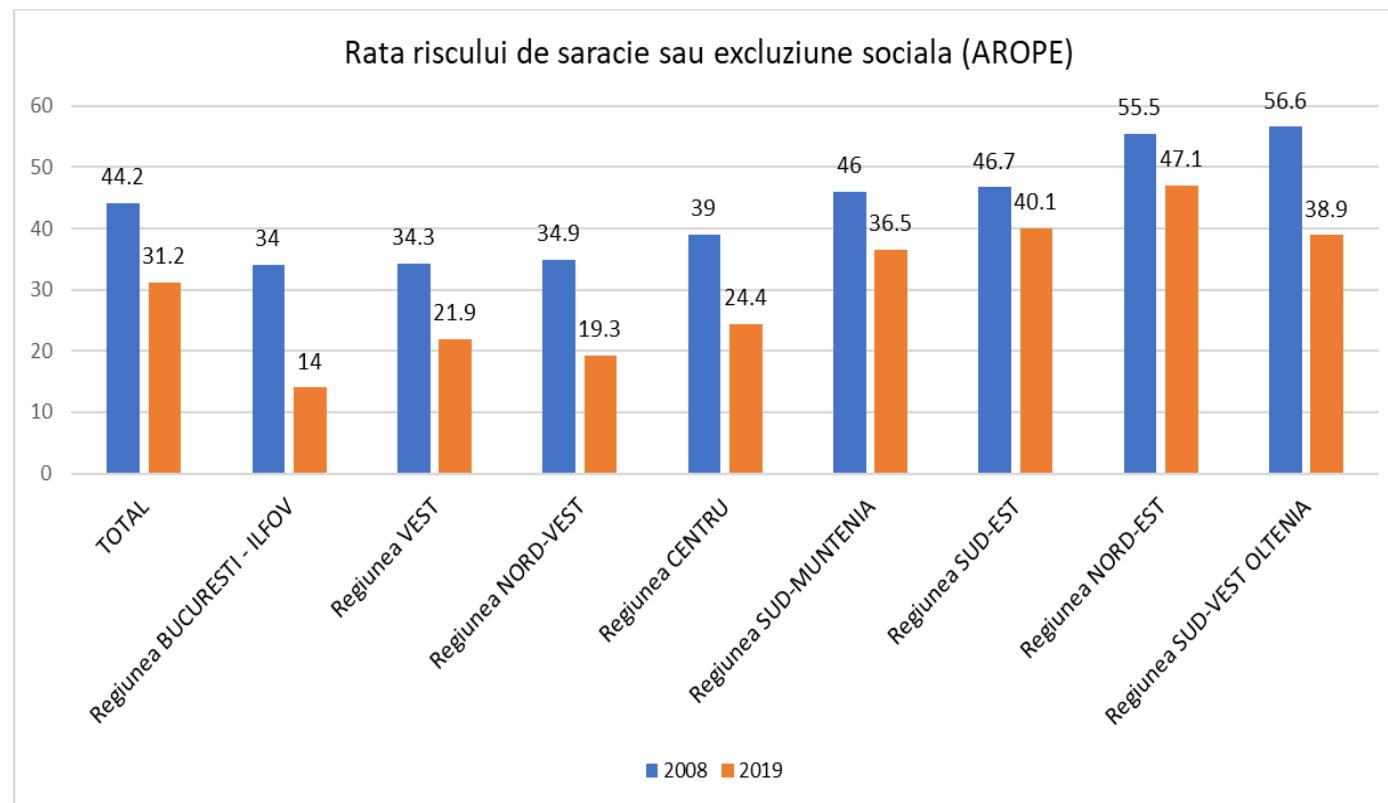
Nu ne putem dezvolta sustenabil fără o preocupare pentru utilizarea eficientă a resurselor de care dispunem.

Romania AZI

Dezvoltarea insotita de accentuarea inegalitatilor nu este o caracteristica a tarilor ce recunosc modelul social european.

- Disparitatile regionale sunt in continuare semnificative, partea de est a Romaniei concentreaza populatia cea mai expusa riscului de saracie. Regiunile cu un nivel de trai peste media nationala au continuat sa-si consolideze pozitia, in principa Regiunea Bucuresti Ilfov si Regiunea Nord Vest.
- Cele mai ridicate disparitati regionale se afla in Romania (o rata de 3,6%), Polonia si Slovacia (ambele cu 3,3%), Ungaria (3,2%), Irlanda (3,1%) si Cehia (3%), iar cele mai reduse sunt in Finlanda si Portugalia (ambele cu 1,5%), Suedia si Austria (ambele cu 1,7%), Danemarca, Spania si Olanda (toate cu 1,9%).

Romania AZI

*Disparitati regionale dublate de disparitati
intre urban si rural dar si intre orasele mari
si orasele mici.*

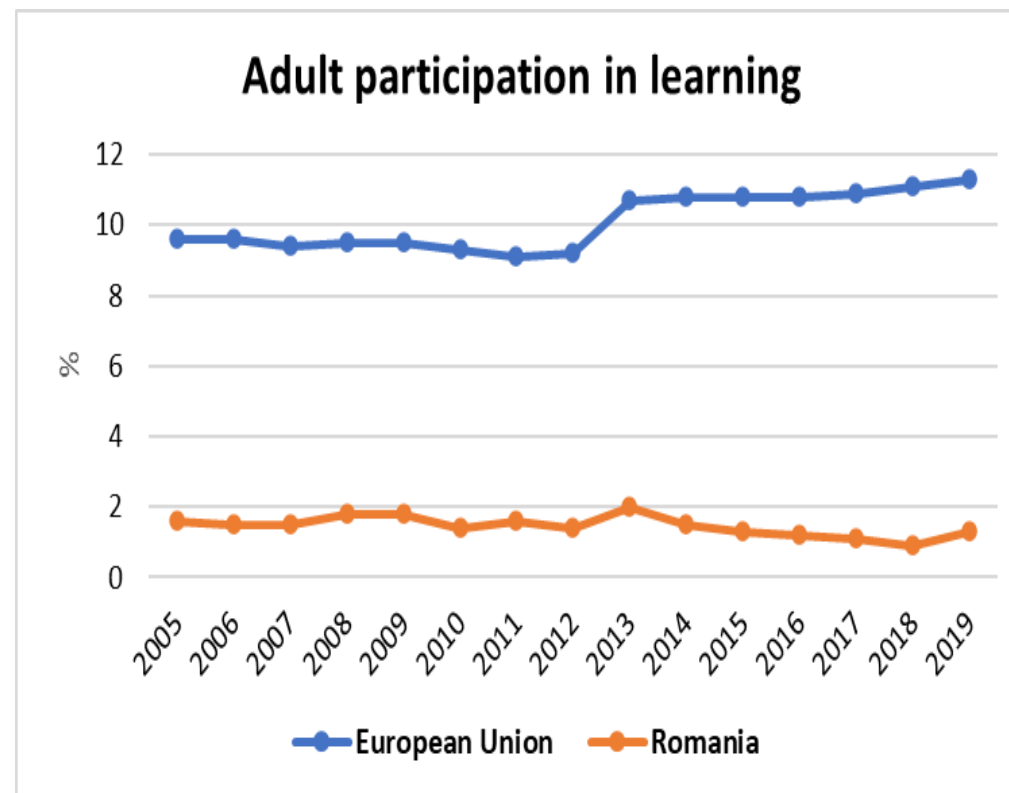
- 70,9% din populatia rezidenta a Romaniei era in 2019 conectata la sistemul public de alimentare cu apa, cea mai mare pondere s-a inregistrat in regiunea Bucuresti-Ilfov (87,7%), urmata de regiunea Sud-Est (82,3%) in timp ce gradul cel mai redus de racordare s-a inregistrat in regiunea Nord-Est (50,1%), urmata de regiunea Sud-Vest Oltenia (59,3%).
- 54,3% din populatia rezidenta aveau in anul 2019 locuintele conectate la sistemele de canalizare.
- 53,0% din populatia rezidenta era in 2019 conectata la statii de epurare a apelor uzate. Ponderea cea mai mare s-a inregistrat in regiunea Bucuresti-Ilfov cu un procent de (87,1%), urmata de regiunea Centru (66,8%). Cel mai redus grad de racordare s-a inregistrat in regiunile: Sud-Muntenia (37,6%) si Nord-Est (37,7%).
- Acces la investitii, in special in cazul alocațiilor din fonduri europene, au avut cu prioritate marile centre urbane.

Romania AZI

Resursa umana a fost doar in mica masura vizata atunci cand s-au prioritizat investitiile in ultimii ani.

Efectul este vizibil in modul in care piata muncii functioneaza in prezent, in special atunci cand analizam lipsa de corelare a cererii si ofertei de munca.

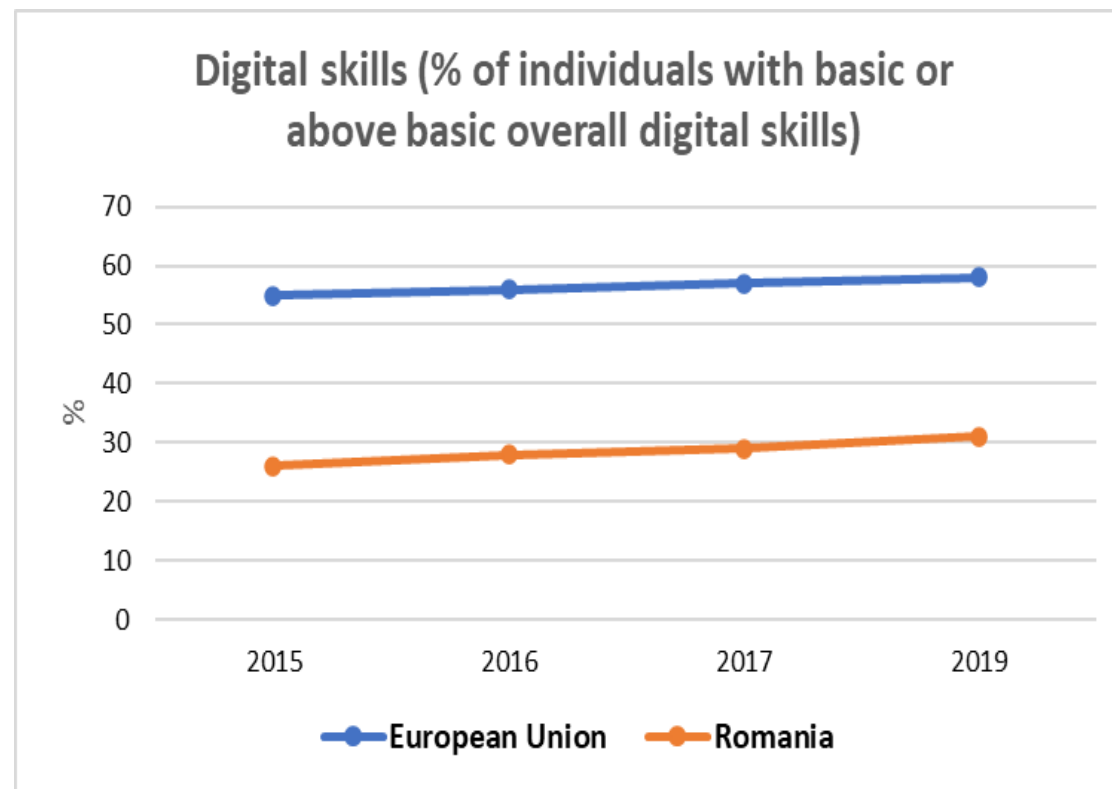
- Participarea adultilor la programe de formare este mult mai redusa in Romania decat media UE, mai mult nu exista nici macar o tendinta de recuperare a acestei diferente, ceea ce consolideaza o precarizare a competitivitatii resurselor umane si implicit o permanentizare a unui model de dezvoltare bazat pe forta de munca ieftina si necalificata.

Romania AZI

- O pondere semnificativa a populatiei Romaniei are un nivel redus al competentelelor digitale, in ultimii 5 ani nu am reusit sa reducem diferenta fata de media europeana.
- Conform European Skills Agenda 2020 pana in 2025 70% din populatia Uniunii Europene (230 milioane de adulti) sa detina competente digitale de baza. In cazul Romaniei ar insemna ca pana in 2025 peste 5,3 milioane de persoane cu varsta intre 17 si 74 de ani sa obtina competente digitale in urmatoorii 4 ani.

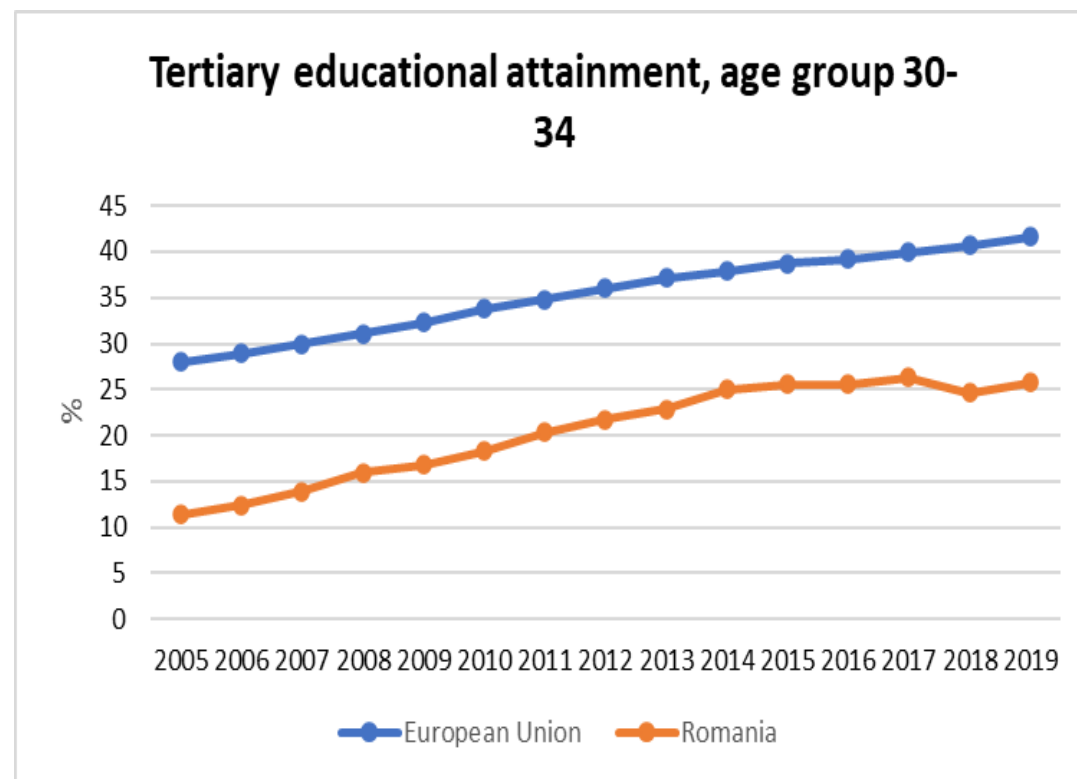
Nivelul redus al competențelor digitale afectează potențialul de dezvoltare pe termen mediu și lung, în special în contextul actual.

Romania AZI

- Ponderea populatiei din grupa de varsta 30 - 34 de ani absolventi de invatamant tertiar este in Uniunea Europeana de doua ori mai mare decat cea din Romania, iar diferenta pare sa se accentueze.

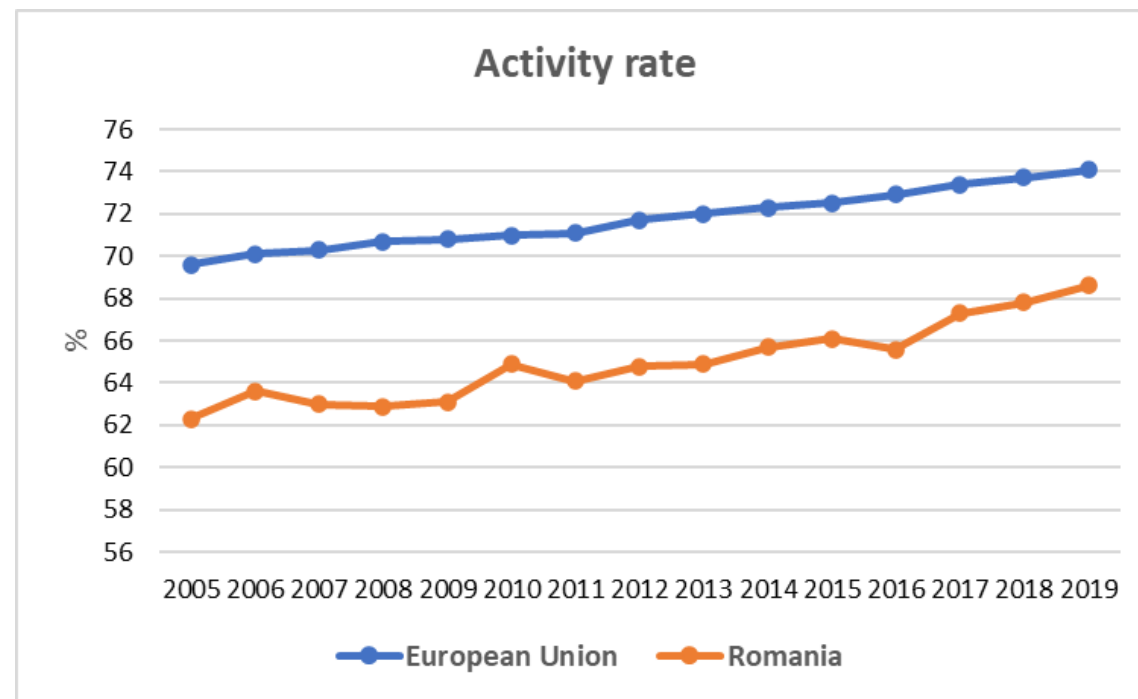
Grupurile vulnerabile au nevoie de sprijin. Investitii pentru a imbunatati calitatea serviciilor prestate pentru a sprijini aceasta categorie sunt necesare si urgente.

Romania AZI

- Rata de activitate economica dar si rata ocuparii se afla in continuare sub media Uniunii Europene, s-a recuperat foarte putin din diferenta, in ciuda deficitului de forta de munca reclamat de angajatori.
- Rata ocuparii in cazul absolventilor de invatamant tertiar este in Romania peste media europeana (desi doar o mica parte din acestia ocupa locuri de munca corespunzatoare studiilor urmate), rata ocuparii pentru cei cu nivel redus al studiilor este in Romania similara mediei europene, in schimb rata de ocupare in cazul celor cu studii medii este semnificativ mai redusa in Romania fata de media UE.

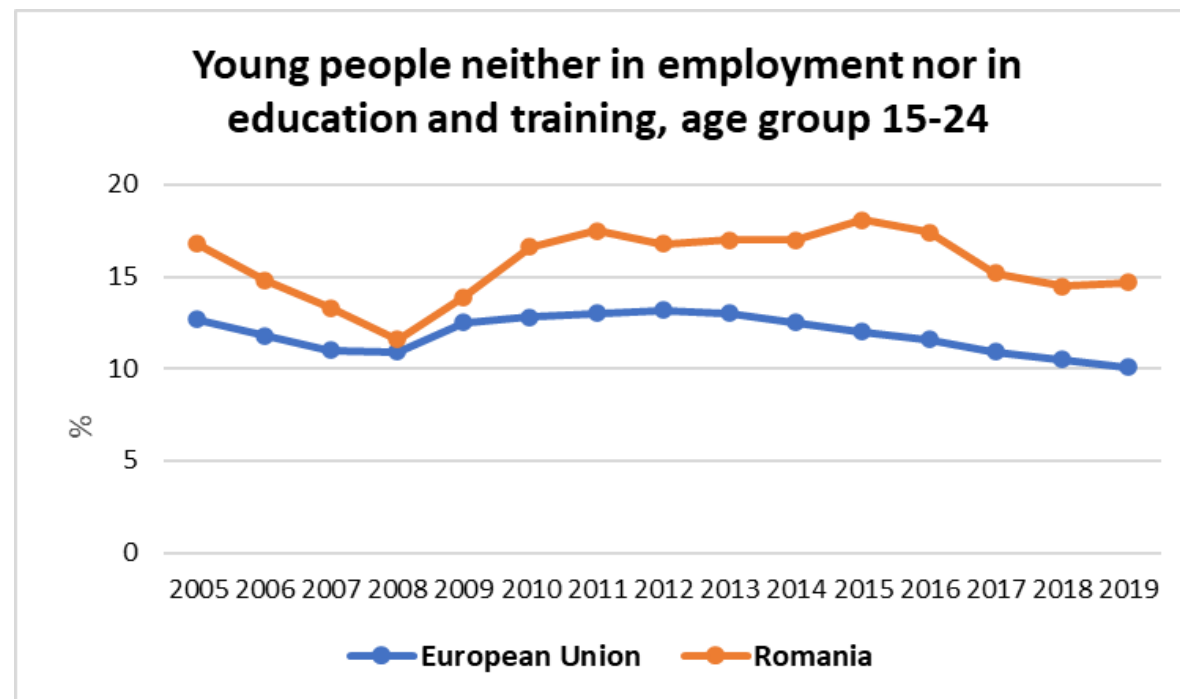
Dupa o evolutie greoaie pentru prima data in ultimii 30 ani rata ocuparii a depasit 70% in 2019, in 2020 rata ocuparii s-a reintors la nivelul anului 2017. Activarea resursei de munca necesita investitii.

Romania AZI

- Numarul tinerilor NEETS pare ca isi reia trendul de crestere, practic nu reusim sa stabilizam o reducere in cazul acestui indicator, acest lucru va afecta potentialul de dezvoltare pe termen mediu si lung.

Nu reusim si nici nu ne preocupa stoparea migratiei fortei de munca, in special a tinerilor.

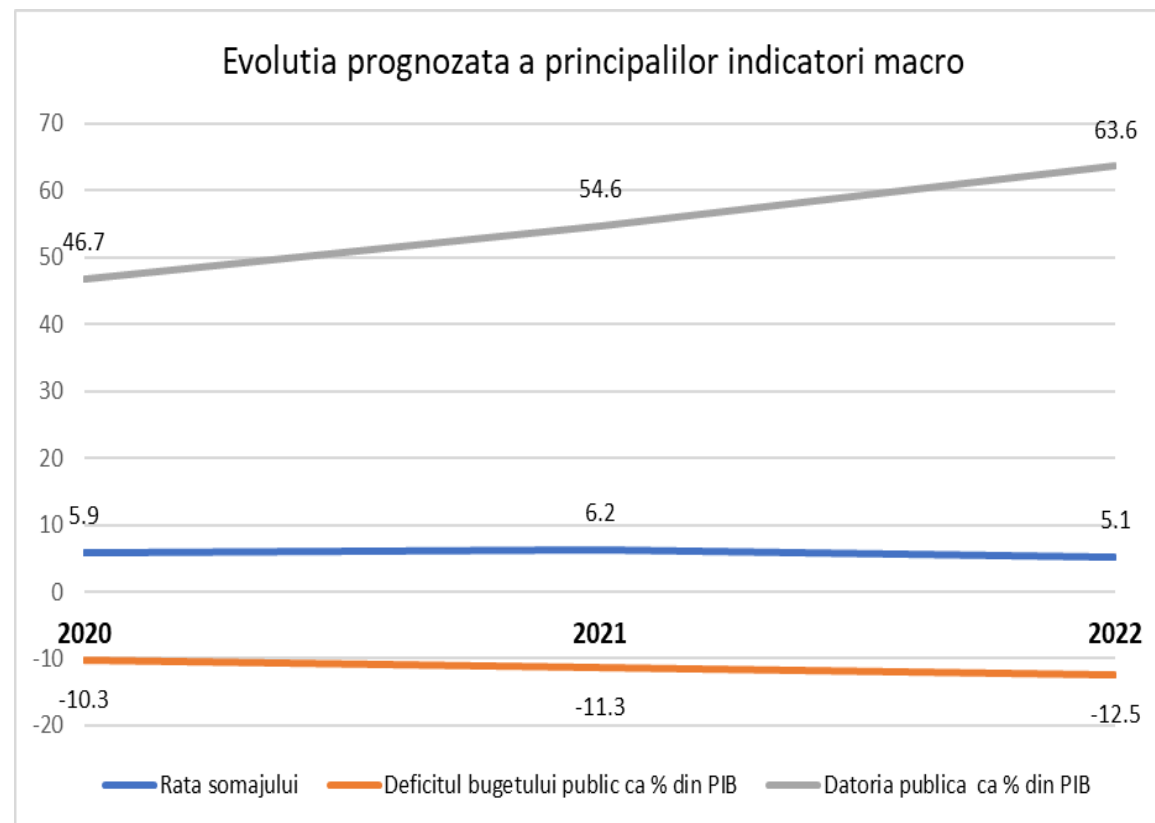
Romania AZI

- Conform evaluărilor Bancii Mondiale România are un deficit de finanțare semnificativ, de aproximativ 83 de miliarde EUR, dacă se compară nevoile de investiții prevăzute în diversele strategii și planuri cu sursele de finanțare disponibile.

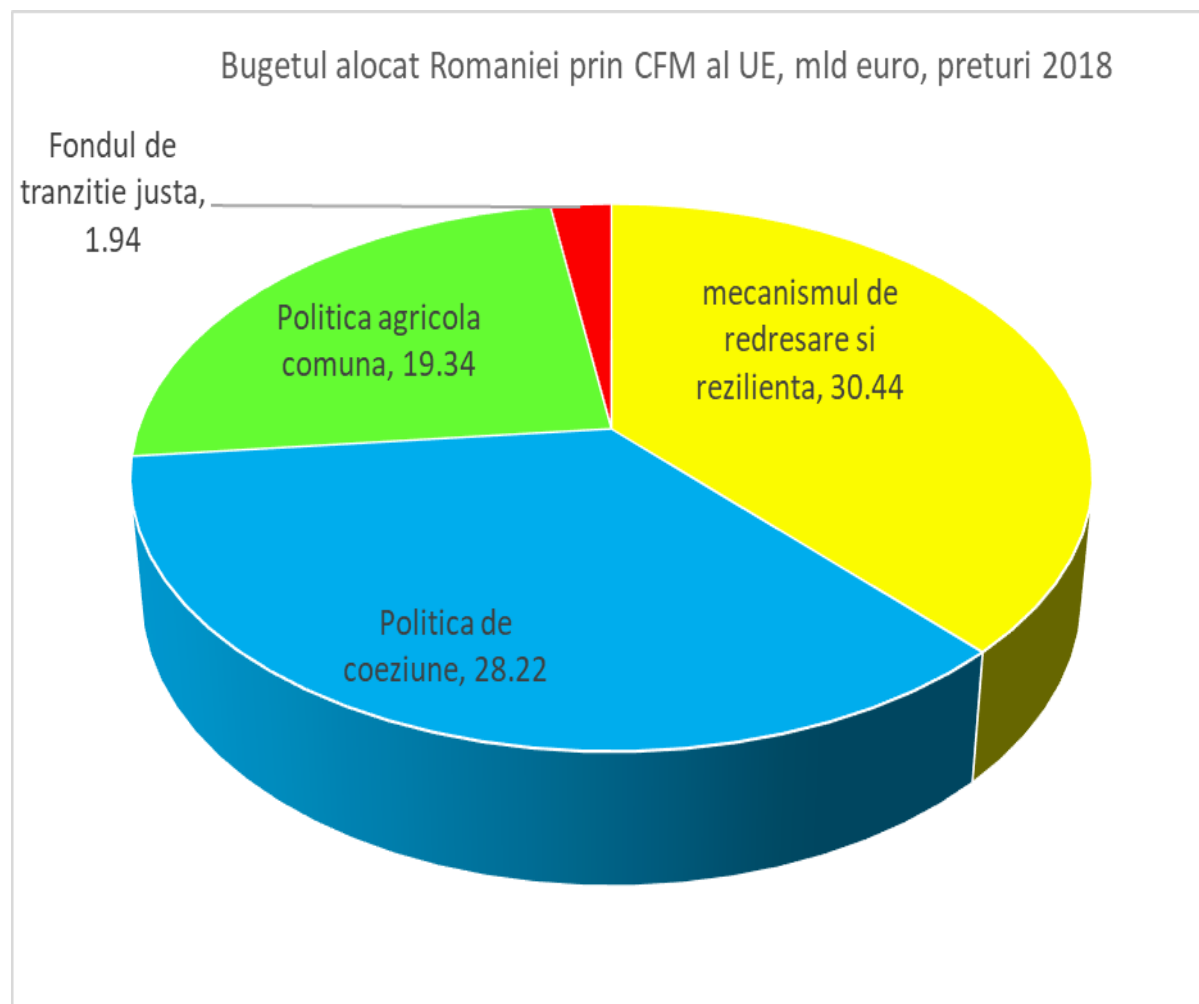
Lucruri nespuse pentru urmatorii ani

- Urmatorii doi ani vor fi ani extrem de dificili. Ritmul de crestere a datoriei publice este de-a dreptul halucinant, pana la finalul anului 2022 datoria publica va depasi 60% din PIB.
- De asemenea deficitul bugetului public continua sa creasca, urmeaza sa ajunga in 2022 la 12,5%.
- Rata somajului se estimeaza ca va ramane chiar si dupa 2 ani mult peste nivelul din 2019.

PNRR – Consideratii generale

- ✓ Deficitul se va accentua in urmatoarii 2 ani, dar intr-un orizont de timp nu foarte indepartat va trebui sa revina la limita ceruta de obiectivul bugetar pe termen mediu asumat la nivel european. Cel mai probabil Bugetul public va limita semnificativ resursele alocate pentru investitii. Tocmai de aceea PNRR este atat de important.
- ✓ PNRR reprezinta aprox 40% din suma totala alocata din fonduri europene Romaniei (79,94 mld euro).

Sursa datelor: MFE

PNRR – Consideratii generale

- ✓ Planul National de Redresare si Rezilienta ar trebui sa reflecte agenda nationala a Romaniei pentru reforme si investitii, concepute in conformitate cu obiectivele de politica ale UE, axate in jurul tranzitiei verzi si tranzitiei digitale. Agenda nationala ar trebui sa fie stabilita prin consens de clasa politica si de partenerii sociali. Pana la urma care este strategia de dezvoltare a Romaniei?
- ✓ Aceasta oportunitate de finantare ar trebui maximizata in utilizare, vizand proiecte de investitii mature ce pot fi finalizate intr-o perioada scurta de timp si in acelasi timp care sa antreneze coeziune economica, sociala dar si regionala.
- ✓ 70% din resursele alocate prin PNRR ar trebui consumate in primii doi ani. In lipsa unui suport din partea intregii clasei politice si a societatii civile, in special a partenerilor sociali, aceasta oportunitate nu va putea fi valorificata.

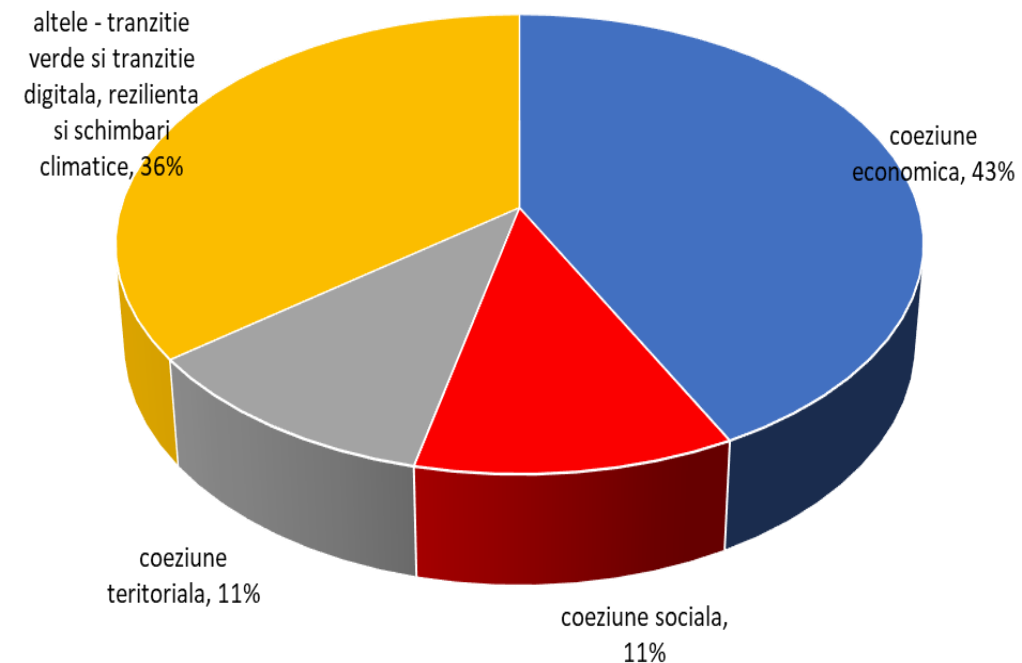
PNRR – Consideratii generale

- ✓ Important nu este doar sa trimitem primii planul national de redresare si rezilienta. Este mult mai important ca acesta sa fie facut in mod corect si asumat la nivelul intregii societati,
- ✓ In mod cert in lista propunerilor de investitii sunt cuprinse proiecte ce au esuat in perioada anterioara de programare sau proiecte la care experimentam deja intarzieri. De data aceasta nu ar trebui sa nu ne mai putem permite pastrarea aceluasi mod de lucru.
- ✓ In forma actuala, la nivel conceptual, de obiective, nu este foarte clar ce anume se urmareste prin PNRR, dincolo de obiectivele trasate la nivel European, prin PNRR nu se asuma o tinta de crestere economica mai sustenabila sau mai inclusiva.

Contributia PNRR la coeziunea economica, sociala si teritoriala

- ✓ Trebuie sa folosim aceste resurse nu doar pentru a genera crestere economica, trebuie sa corectam modul in care crestem. Romania a crescut nesustenabil si cu intensificarea inegalitatilor. Acest pachet de resurse ar trebui sa ajute mai mult astfel incat cresterea sa fie si una inclusiva care sa atenueze inegalitatile economice si sociale.
- ✓ Este nevoie de o mai buna echilibrare in abordarea investitiilor, intre interesul economic si cel social. In acest moment PNRR este mult dezechilibrat in favoarea componentei economice.
- ✓ Coeziunea economica, sociala si teritoriala dar si obiectivele majore asumate de Comisie, respectiv tranzitia verde si digitala si atenuarea impactului economic si social generat de criza generate de pandemie, ar fi trebuit sa ghideze constructia PNRR.

Contributia PNRR la coeziunea sociala, economica si teritoriala

Sursa datelor: PNRR

Contributia PNRR la coeziunea economica, sociala si teritoriala

- ✓ De altfel contributia PNRR la coeziunea sociala este extrem de redusa, atat sub aspectul ponderii alocarii catre acest obiectiv (doar 11% din total alocari), sub aspectul domeniilor vizate (doar Sanatate si Educatie), dar mai ales sub aspectul nivelului acestei interventii.
- ✓ Interventiile sunt doar la nivel de infrastructura si totodata cu un impact foarte limitat.
- ✓ In Romania sunt in prezent peste 5400 de unitati scolare in proprietate publica (cu exceptia creselor si gradinitelor), doar 98 de unitati scolare (adica mai putin de 2%) vor beneficia de investitii prin PNRR.
- ✓ De asemenea ar trebui remarcat si faptul ca din pachetul total de investitii din Cadrul Financiar Multianual – Educatia primeste putin sub 4% din valoare investitiilor totale.
- ✓ Consideram ca alocarea este mult subdimensionata daca avem in vedere infrastructura scolara extrem de precara, in special in mediul rural. Sunt inca extrem de multe unitati scolare ce functioneaza fara autorizatii, fara apa curenta sau cu grup sanitar in afara scolii. Ce facem cu restul infrastructurii scolare? Cum vom reusi sa facem fata unei posibile noi crize ca cea pe care tocmai o traversam?

Investitiile alocate componentei de coeziune sociala se propuse prin PNRR:

18 campusuri scolare ptr invatamant tehnic in sistem dual, 18 mii de elevi beneficiari

60 de centre de educatie beneficiare de investitii ptr acces la educatie bazata pe inovatie, 30 mii de elevi beneficiari

20 centre de competente pentru studenti, 10 mii de studenti beneficiari

Contributia PNRR la coeziunea economica, sociala si teritoriala

- ✓ Ca si in domeniul Educatiei, in Sanatate interventiile sunt la nivelul unei picaturi de ploaie intr-un ocean, adica nu schimba aproape nimic la nivel de sistem.
- ✓ Si in acest caz interventiile sunt doar la nivel de infrastructura si de asemenea cu un impact foarte limitat.
- ✓ In Romania sunt in 368 de spitale in proprietate publica. Doar 44 de spitale ar urma sa beneficieze de investitii prin PNRR, adica aprox 11%.
- ✓ Din total alocari din fondurile europene (inclusiv PNRR) se estimeaza ca aprox 5,7 mld euro vor fi alocate domeniului Sanatatii, adica aprox 7% din suma totala (79,94 mld euro).
- ✓ Infrastructura medicala nu este insa formata doar din spitale. Si restul componentelor de infrastructura sunt esentiale pentru functionarea in parametrii normali a sistemului de sanatate (dispensare, cabinete medicale, policlinici, etc). Acestea nu sunt vizate deloc de PNRR.

Investitiile alocate componentei de coeziune sociala se propuse prin PNRR:

3 unitati sanitare noi, 7 unitati sanitare reabilite, 10 mii de beneficiari anual / unitate

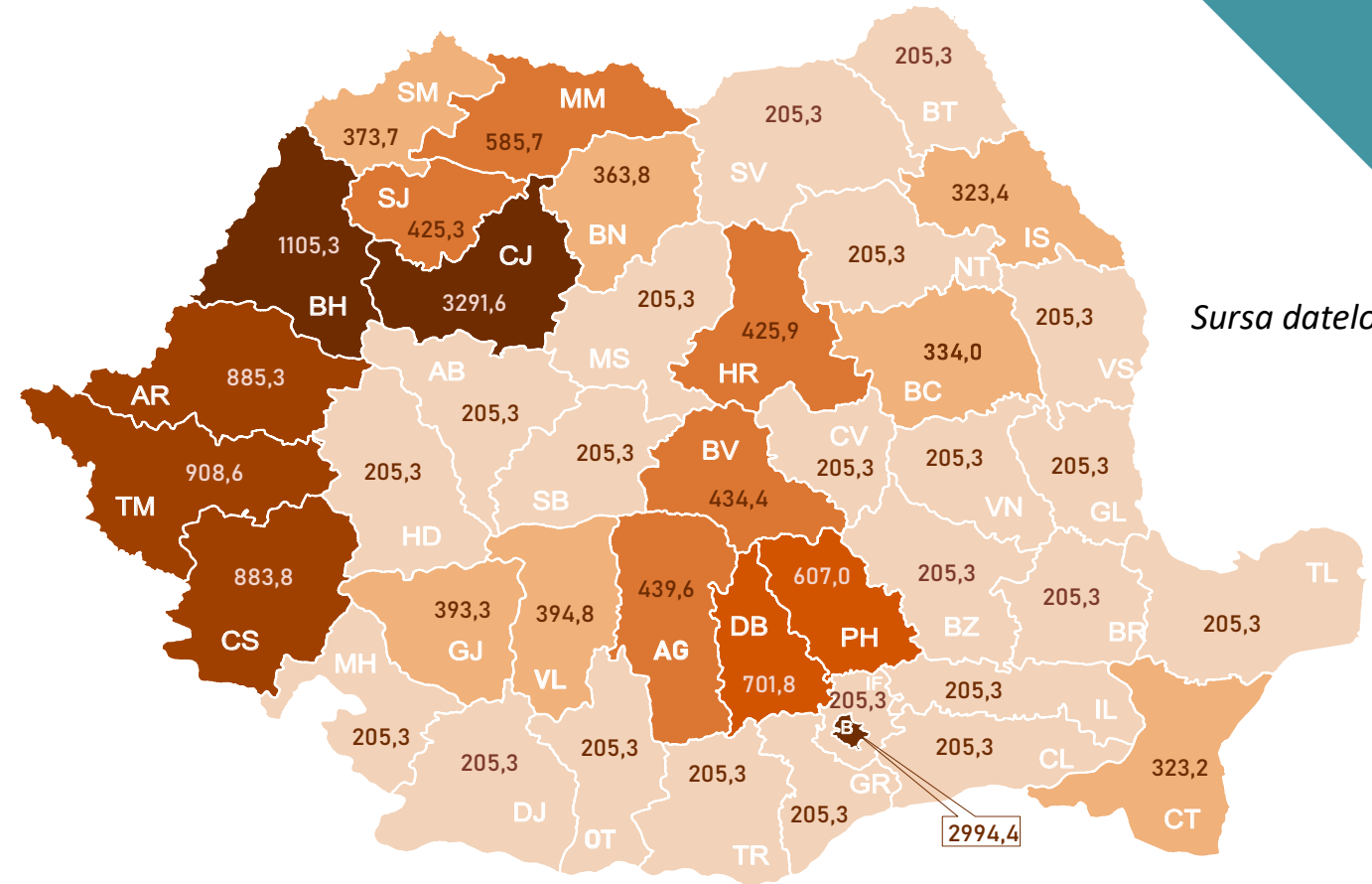
3 institute oncologice, 12 unitati sanitare extinse, 160 paturi nou create in institute oncologice, 10500 de pacienti capacitate suplimentara

4 institute de boli cardiovasculare, 15 unitati sanitare extinse, 300 de paturi de spitalizare nou creati, 70 mii de pacienti capacitate suplimentara

Contributia PNRR la coeziunea economica, sociala si teritoriala

HARTA ALOCARILOR PLANULUI NAȚIONAL DE REDRESARE ȘI REZILIENȚĂ
[pe regiuni de dezvoltare -reprezintă aprox. 2/3 din total alocări identificabile în PNRR - mil. €]

- ✓ Desi declarativ coeziunea regionala este vizata in abordarea investitiilor, o impartire a acestora la nivelul regiunilor indica in fapt o supra alocare in regiunile mai dezvoltate ale Romaniei – Nord Vest, Vest si Bucuresti Ilfov si o subalocare in regiunile sarace si in special in mediul rural.
- ✓ O astfel de abordare va adanci discrepantele regionale.

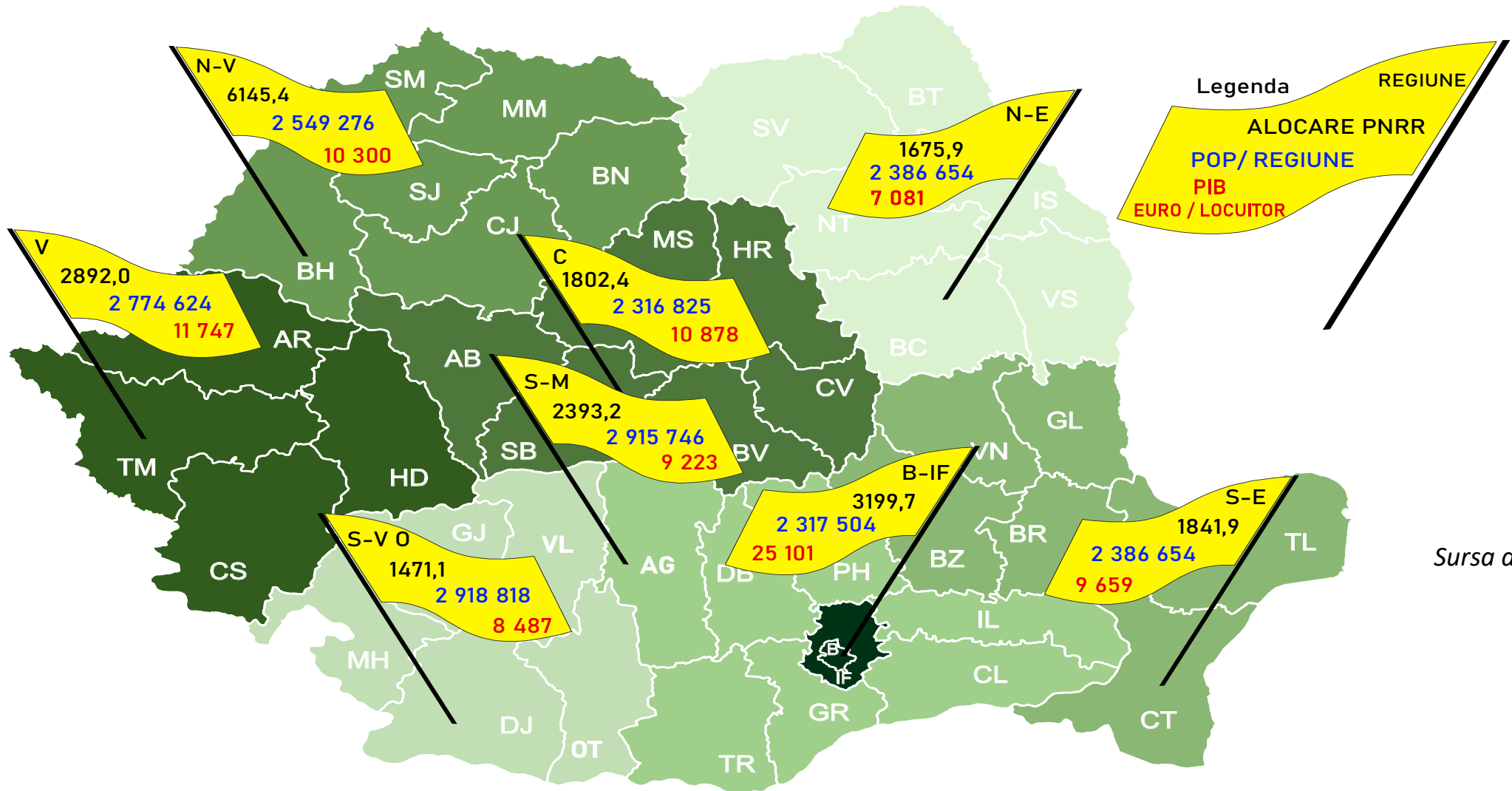

Sursa datelor: PNRR

HARTA ALOCARILOR PLANULUI NAȚIONAL DE REDRESARE ȘI REZILIENȚĂ

[pe regiuni de dezvoltare - reprezintă aprox. 2/3 din total alocări identificabile în PNRR - mil. €]

Legenda

REGIUNE

ALOCARE PNRR

POP / REGIUNE

PIB

EURO / LOCUITOR

Sursa datelor: PNRR

Nord - Est

Sud - Vest Oltenia

Sud Muntenia

Sud - Est

Nord - Vest

Centru

Vest

Bucuresti - Ilfov

Obiective europene in constructia PNRR

Obiectiv specific 1 - intarirea coeziunii sociale

Reducerea disparitatilor la nivel local, regional si national.

PNRR nu prezinta nici un fel de date care sa indice ca investitiile propuse contribuie la reducerea disparitatilor teritoriale, stim doar volumul investitiilor, nu si ce genereaza acestea sub aspectul indicatorilor de disparitate.

Obiectiv specific 2 - cresterea rezilientei economice si sociale

In domeniul sanatatii dar si alte sectoare, in special lanturi de aprovizionare expuse .socurilor externe.

PNRR vizeaza exclusiv constructia de depozite regionale de echipamente medicale, de cereale, produse alimentare si alte bunuri necesare pe timp de criza. Este o abordare mai degraba pasiva si prea putin consistenta.

Obiectiv specific 4 - suport pentru tranzitia verde si tranzitia digitala

20% din plan catre tranzitia digitala; corelarea cu planul national pentru energie si schimbari climatice; recalificarea fortei de munca.

Tranzitia digitala are in PNRR o abordare foarte nisata si oricum cu un impact redus.

Tranzitia digitala si tranzitia verde reprezinta aprox 12% din total totalul alocarilor PNRR.

Obiectiv specific 3 - atenuarea impactului economic si social generat de criza

Oportunitati egale, access la piata muncii, conditii de munca decente, protectie sociala si incluziune sociala.

PNRR nu vizeaza un astfel de obiectiv. Nici macar in alocarea resurselor pentru sprijinirea mediului economic nu se abordeaza aspectele sociale mai sus mentionate. De altfel nu exista referiri la indicatorii sociali nici pentru perioada de criza, nici pentru perioada vizata de acest document.

Legatura cu Semestru European:

Abordarea CSR, inclusiv prioritizarea

Componenta de investii a PNRR are in foarte mica masura legatura cu recomandarile specifice de tara, si nu ne referim doar la ultimele recomandari emise avand in vedere contextual special.

Trimiterea la recomandarile de tara este doar declarative dar nesustinuta daca avem in vedere investitiile selectate pentru finantare.

Recomandarile specifice de tara 2020

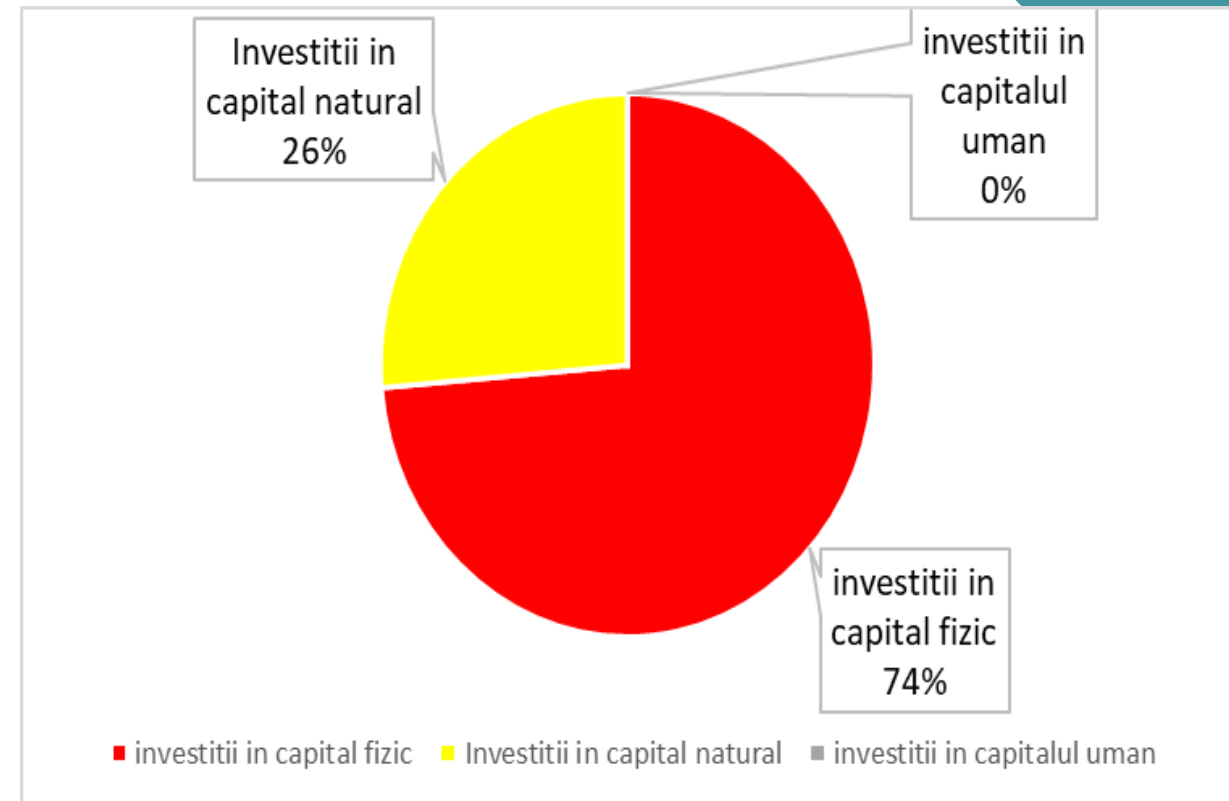
- ✓ Politici fiscal-bugetare conforme cu recomandarea Consiliului
- ✓ Masuri necesare pentru a combate in mod eficace pandemia, a sustine economia si a sprijini redresarea viitoare
- ✓ Evitarea adoptarii unor masuri permanente care ar pune in pericol sustenabilitatea finantelor publice.
- ✓ Consolidarea rezilientei sistemului de sanatate, inclusiv in ceea ce priveste personalul medical si produsele medicale
- ✓ Imbunatatirea accesului la serviciile de sanatate
- ✓ Solutii adecvate de substitutie a veniturilor si extinderea masurile de protectie sociala si accesul la serviciile esentiale pentru toti
- ✓ Atenuarea impactul crizei asupra ocuparii fortei de munca prin dezvoltarea unor formule flexibile de lucru si a unor masuri de activare
- ✓ Consolidarea competentele si invatarea digitala si asigurarea accesului egal la educație
- ✓ Asigurarea de sprijin sub forma de lichiditati pentru economie, de care sa beneficieze intreprinderile si gospodariile, in special intreprinderile mici si mijlociisi lucratorii independenti
- ✓ Avansarea finantarii proiectelor de investitii publice mature si promovarea de investitiile private pentru a favoriza redresarea economica
- ✓ Directionarea cu prioritate a investitiilor catre tranzitia ecologica si digitala, in special catre transportul durabil, infrastructura de servicii digitale, productia si utilizarea energiei in mod nepoluant si eficient, precum si catre infrastructura de mediu, inclusiv in regiunile miniere
- ✓ Imbunatatirea eficacitatii și calitatii administratiei publice, precum si previzibilitatii procesului decizional, inclusiv printr-o implicare adecvata a partenerilor sociali

Initiativele flagship

flagship	domenii
POWER UP	Energie, Schimbari climatice si Politica Industriala
RENOVATE	Eficienta energetica, Renovare cladiri, Schimbari climatice, Politica sociala, Eficienta resurselor, Economie circulara
RECHARGE AND REFUEL	Mobilitate urbana si Transport
CONNECT	Conectivitate digitala, in special 5G si fibra
MODERNISE	Administratie publica
SCALE UP	Digitalizare
RESKILL AND UP-SKILL	Competente, Educatie si Formare

PNRR si capitalul uman

- ✓ Romania a interpretat in sens foarte strict notiunea de investitii, referindu-se in mod aproape exclusiv la investitii in capital fix si in capital natural. Cea mai de pret resursa a unei tari, resursa umana, este lipsita de interes in alocarea resurselor in PNRR.
- ✓ Guvernul Romaniei a propus 0 (zero) investitii in capital uman. Forta de munca nu reprezinta o prioritate, nici la nivel de obiectiv si nici la nivel de investitii directe.

PNRR si impactul asupra ocuparii

- ✓ Nu exista nici un fel de interes in ceea ce priveste impactul generat de aceste investitii sub aspectul locurilor de munca create.
- ✓ Exista doar o estimare generala, adica o crestere a numarului locurilor de munca cu aprox 20 mii in fiecare an. Ca aceasta estimare este doar una declarativa vedem din estimarile Comisiei, nici macar pana la finalul anului 2022 Romania nu va recupera nivelul ocuparii avut inainte de criza.
- ✓ De altfel aceeasi concluzie o putem trage si din estimarile Guvernului, disponibile doar pentru anul 2021, desi se precizeaza ca implementarea planului de investitii va determina cresterea anuala a numarului locurilor de munca cu 20 mii, adica cu 1,8% in 2021 fata de 2020. In fapt si inainte de elaborarea PNRR estimarea evolutiei numarului de salariati era identica. In luna august 2020 (inainte de elaborarea PNRR) prognoza in ceea ce priveste evolutia numarului de salariati in 2020 era tot de 1,8%. Prognoza din PNRR dat publicitatii in decembrie pastreaza neschimbata estimarea din august. Ca urmare, nu e clar unde se regaseste impactul mentionat in PNRR.
- ✓ Data fiind lipsa de preocupare pentru forta de munca din continutul PNRR, cel mai probabil locurile de munca create vor fi adresate lucratorilor extracomunitari (cele mai multe locuri de munca urmand sa fie generate de sectorul Constructii).

PNRR si capitalul uman

- ✓ Desi una din componentele cheie ale tranzitiei digitale si verzi (unul din obiectivele cheie ale PNRR) calificarea si recalificarea fortei de munca nu beneficiaza de alocari, nici macar la nivelul asigurarii competentelor digitale, desi Romania are cea mai mare pondere a populatiei ce nu detine nici macar competente digitale de baza. Pana in 2025 5,3 milioane de cetateni romani ar trebui sa detina competente digitale de baza, efortul este urias, atat logistic cat si financiar.
- ✓ Din pacate in ceea ce priveste domeniul social si cel al pietei muncii chiar si abordarea sectoriala a pietei muncii este una superficiala si selectiva. De exemplu in cazul dialogului social (una din recomandarile specifice de tara) problemele sesizate in cadrul semestrului European au fost in principal disparitia negocierilor colective sectoriale si imbunatatirea implicarii partenerilor sociali in elaborarea si implementarea politicilor publice. In PNRR s-a retinut doar ultimul aspect mentionat in ultimele recomandari de tara, desi inclusiv in 2020 in raportul de tara se mentioneaza ca Romania a facut progrese limitate in ceea ce priveste dialogul social. Pilonul European al drepturilor sociale abia daca este mentionat in document.

PNRR – investitii si politici sectoriale

- ✓ Exista o ruptura clara intre reformele structurale, cele propuse pentru a “bifa” solicitarea ca PNRR sa aiba in vedere recomandarile de tara mentionate in cadrul procesului semestrului European si investitiile si reformele specifice adresate acestora. Reformele sectoriale sunt abordate exclusiv printr-un set de masuri de natura legislativa, in cele mai multe cazuri acestea neavand legatura directa cu investitiile propuse. Pentru reformele structurale nu exista in plan evaluari de impact sau obiective.
- ✓ Nu exista nici un fel de informatii cu privire la schimbarile sau trendurile generate de aceste investii. De altfel chiar si prezentarea situatiei actuale si indicarea motivelor pentru optiunile investitionale este practic inexistentă.
- ✓ Data fiind perioada extrem de limitata pentru utilizarea acestor resurse ar fi trebuit ca prin PNRR sa fie prioritizate proiecte de investitii la cheie si in mod special care sa respecte obiectivele stabilite de Comisie.
- ✓ Prin OUG 155/2020 (adoptata la inceputul lunii septembrie) Guvernul a stabilit o serie de conditii pentru ca o investitie sa fie acceptata la finantare din PNRR, conditiile sunt insa mai degraba de natura sa paseze responsabilitatea catre cel ce initiaza investitia, ca de exemplu conditia ca o propunere de investitie sa respecte cerintele prevazute in Mecanismul de rezilienta si redresare. Insa vorbim de niste conditii pentru acceptare la finantare si nu de criterii pentru prioritizare.

PNRR – Puncte slabe in selectia investitiilor finantate

- ✓ In cazul celor mai multe dintre investitii exista foarte putina transparenta in ceea ce priveste modul si criteriile in baza carora au fost selectate aceste investitii.
- ✓ Nu exista nici un fel de fundamentare de oportunitate pentru alegerea investitiilor.
- ✓ In foarte putine cazuri se cunosc nevoile reale de investitii ale domeniului.
- ✓ Chiar si acolo unde se cunoaste nivelul nevoii de investitii, nu exista o viziune a modului in care pe un interval de timp rezonabil acestea pot fi esalonate pentru a maximiza eficienta utilizarii resurselor.

Pilon	Investitii din PNRR		Nevoi cunoscute -mld. euro-
Pilonul I	Tranzitie verde si Schimbari climaticice	Transport durabil - 28.1 %	70
		Schimbari Climaticice - 19.69%	nu se mentioneaza
		Mediu - 6,97%	22
		Energie si Tranzitie verde - 10.15%	35
Pilonul II	Servicii publice	Mobilitate urbana - 10.91%	nu se mentioneaza
		Sanatate - 5.6%	nu se mentioneaza
		Educatie - 3.18%	nu se mentioneaza
Pilonul III	Competitivitate	Mediu de afaceri - 11,51%	nu se mentioneaza
		Cercetare - 0.83%	nu se mentioneaza
		Digitalizare servicii publice - 2.12%	nu se mentioneaza
	Rezilienta	Rezilienta - 0.94%	nu se mentioneaza

Sursa datelor: PNRR

	Investitii			Total investitii PNRR -mld euro-	Pondere in total PNRR	Total alocari PNRR - mld euro	Total alocari alte programe operationale, inclusiv cofin nationala -mld euro-	Total -mld euro-	Nevoi cunoscute -mld euro-	Diferenta neaco-perita- mld euro	Grad de acoperire	
Pilonul I	Tranzitie verde si schimbari climatice	Transport durabil - 28.1 %	Autostrazi	3.544	10.74%	9.274	9.788	19.062	70	50.938	27%	
			Drumuri expres	1	3.03%							
			Feroviar	3.15	9.54%							
			Metrou Bucuresti si Cluj	1.58	4.79%							
		Schimbari climatice - 19.69%	Irigatii, drenaj, combaterea eroziunii solului	6.09	18.45%	6.5	6.47	12.97	nu se mentioneaza			
			Sisteme antigrindina	0.11	0.33%							
			Impaduriri si refaceri ecosisteme	0.3	0.91%							
		Mediu - 6,97%	Proiecte de apa si canalizare	2.3	6.97%	2.3	4.068	6.368	22	15.632	29%	
		Energie si Tranzitie verde - 10.15%	Investitii in retehnologizare, energie si tranzitie verde		1.55	4.70%	3.35	1.579	4.929	35	30.071	14%
			Investitii in eficienta energetica a cladirilor publice si a celor rezidentiale		1.25	3.79%						
Investitii in retele de energie termica			0.55	1.67%								
Pilonul II	Servicii publice	Mobilitate urbana - 10.91%	Mobilitate urbana	3.6	10.91%	3.6	4.552	8.152	nu se mentioneaza			
		Sanatate - 5.6%	Infrastructura spitale	1.85	5.60%	1.85	3.854	5.704	nu se mentioneaza			
		Educatie - 3.18%	Campusuri scolare, centre de educatie preuniv si modernizare univ publice	1.05	3.18%	1.05	0.979	2.029	nu se mentioneaza			
Pilonul III	Competitivitate	Mediu de afaceri - 11,51%	Sprijin imm-uri	3.4	10.30%	3.8	2.632	6.432	nu se mentioneaza			
			Retehnologizare, automatizare intreprinderi mari		0.4							1.21%
		Cercetare - 0.83%	Investitii in infrastructura institute de cercetare		0.275	0.83%	0.275	2.685	2.96	nu se mentioneaza		
		digitalizare serv publice - 2.12%	Echipamente pentru Educatie		0.25	0.76%	0.7	3.055	3.755	nu se mentioneaza		
			Echipamente pentru Sanatate		0.15	0.45%						
			Digitalizare MFP		0.1	0.30%						
			Digitalizare sistem judiciar		0.1	0.30%						
		Rezilienta	Rezilienta - 0.94%	7 depozite de stocuri medicale si de echipamente		0.31	0.94%	0.31	0.459	0.769	nu se mentioneaza	Sursa datelor: PNRR
constructie si operationaliz 100 de subunitati de pompieri												
100 ambulante												
5 depozite regionale de cereale												
4 depozite frigorifice pentru alimente												
		2 depozite pentru produse energetice										
	Total			33.009		33.009	40.121	73.13				

PNRR – Puncte slabe in selectia investitiilor finantate

- ✓ Nu se explica optiunile de investitii, nici sub aspect regional dar nici la nivel de proiect.
- ✓ Chiar si acolo unde se identifica in mod concret ce proiecte de investitii se finanteaza nu in toate cazurile se prezinta informatii referitoare la suma alocata pe proiect, termen de finalizare, tinte urmarite, grup tinta vizat, evaluare de impact.

Pentru domeniul Transportului Durabil sunt prezentate informatii cu privire la investitiile ce urmeaza a fi finantate, valoarea / proiect si lungimea cailor de transport. Nu sunt prezentate termene de finalizare, tinte urmarite – finale sau intermediare si nici evaluari de impact

In cazul investitiilor pentru schimbari climatice nu sunt cunoscute informatii referitoare la proiectele de investitii ce urmeaza a fi finantate, sunt identificate doar informatii tehnice de baza referitoare la capacitate si valoarea estimate pe categorii de interventii

In cazul investitiilor in sanatate nu sunt identificate in mod concret proiectele de investitii ce urmeaza a fi finantate, se mentioneaza doar numarul spitalelor si numarul de paturi.

PNRR – Puncte slabe in selectia investitiilor finantate

- ✓ Pentru cele mai multe din investitiile asumate nu exista tinte identificate iar legatura intre provocari identificate si reforme specifice propuse este foarte slaba.

Pentru domeniul Transportului Durabil:
250 km autostrada
330 km rute ocolitoare
140 km cale ferata
7 km linie metrou

In cazul Energiei si tranzitiei verde: 435 km linie de energie electrica
11 statii de energie modernizate
1000 mwh putere instalata
123 mii de gospodarii racordate
250 cladiri publice reabilitate
300 de cladiri rezidentiale realbilitate
80 km de retea energie termica reabilitata in Bucuresti
200 km de retea energie termica reabilitata in restul tarii

Pentru domeniul schimbari climatice:
749 mii de beneficiari de retea de apa
529 mii de beneficiari de apa uzata
300 amenajari ptr irigatii, 2.9 mil ha
500 amenajari ptr drenaj, 3 mil ha
650 amenajari ptr combaterea eroziunii, 2,2 mil ha
120 pct de lansare rachete antigrindina, 2 unitati de crestere a precipitatiilor, 100 generatoare
40 mii de ha impadurite, 40 mil pueti /an ,1000 km de drum forestier reabilitat, 60 km albie corectata, 200 spatii de gestionare fond cinegetic

Mobilitate urbana:
40 de proiecte in dezv serv publice de transport, 2 milioane de locuitori beneficiari
75 proiecte de reabilitare a centrelor istorice, spatii publice, spatii veri - 750 mii locuitori beneficiari
100 buc material rualnt pentru serv de transport local, 40 statii de incarcare electrica
100 de proiecte ptr mobilitate acces in zone cu patrimoniu natural si cultural
80 de proiecte de valorifica a patrimoniului natural
20 obiective reabilitate, aflate in patrimoniul local

PNRR – Puncte slabe in selectia investitiilor finantate

✓Indicatorii urmariti sunt mai degraba fizici fara a urmari efectul lor la nivelul societatii, al regiunii sau al economiei.

✓Nu se justifica corelarea intre suma alocata si indicatorii stabiliti pe fiecare investitie in parte. De exemplu pentru IMM-uri sunt alocate investitii in suma totala de 3,4 mld euro, pentru a crea 26.300 de locuri de munca, insemnand in fapt finantare de **130 mii euro pe fiecare loc de munca creat.**

Educatie:

18 campusuri scolare ptr invatamant tehnic in sistem dual, 18 mii de elevi beneficiari

60 de centre de educatie *beneficiare* de investitii pentru acces la educatie bazata pe inovatie, 30 mii de elevi beneficiari

20 centre de competente pentru studenti, 10 mii de studenti beneficiari

Sanatate:

3 unitati sanitare noi, 7 unitati sanitare reabilitate, 10 mii de beneficiari anual / unitate

3 institute oncologice, 12 unitati sanitare extinse, 160 paturi nou create in institute oncologice, 10500 de pacienti capacitate suplimentara

4 institute de boli cardiovasculare, 15 unitati sanitare extinse, 300 de paturi de spitalizare nou creati, 70 mii de pacienti capacitate suplimentara

Competitivitate:

3700 de imm-uri, 11 mii de locuri de munca create, in ecosisteme create in parteneriat cu autoritati publice locale

2400 de imm-uri sprijinite ptr ameliorarea situatiei economice, retehnologiz, digitalizare imbunatatirea rezilientei sistemului sanitar, 7200 de locuri de munca nou create

140 imm sprijinite pentru valorificarea patrimoniului natural, 2100 de locuri de munca create

1400 de imm-uri sprijinite din domeniul agro-alimentar, 4200 de locuri de munca create

300 imm-uri in sectorul constructii sprijinite, 1800 de locuri de munca nou create

50 intreprinderi mari sprijinite pentru retehnologizare, 3000 de locuri de munca create

10 institute de cercetare sprijinite, 25 de imm-uri sprijinite pentru transfer tehnologic

PNRR – Digitalizare

- ✓ De digitalizarea administratiei beneficiaza prin PNRR doar ANAF si sistemul judiciar, acestora li se adauga investitiile pentru echipamente in sectorul Educatie si Sanatate insa raportat la nevoile celor 2 domenii investitiile sunt ne semnificative.
- ✓ Este stiut insa faptul ca intreg sistemul public are nevoie de digitalizare. Stim sigur ca piata muncii are nevoie de un sistem de gestiune a relatiilor de munca capabil sa ofere informatii relevante si care sa permita prelucrarea informatiilor pentru a reduce munca informala prin transformare in munca formala.
- ✓ Sistemul de calcul si de administrare a pilonului public de pensii este unul aproape de colaps, de anul viitor salariatii pentru care angajatorii nu au achitat contributiile sociale retinute nu vor putea sa includa perioadele lucrate ca stagiul de cotizare, ceea ce va pune o presiune enorma pe sistem. Dar, asa cum vedem de altfel in aceste zile, forta de munca nu prezinta interes pentru actuala putere politica.

Digitalizare :

720 unitati scolare sprijinite ptr achizitii de echip necesare ptr scoala online

300 unitati sanitare sprijinite pentru dotari specifice mediului online

digitalizare ANAF

200 instante / unitati juridice sprijinite ptr digitalizare

3 proiecte de securitate cibernetica

Sursa datelor: PNRR

PNRR – Rezilienta

- ✓ Pentru a putea antrena rapid efect de crestere la nivelul economiei ar trebui ca aceste investitii sa fie unele gata de lansare, cu un termen de executie rezonabil, nu este cazul celor mai multe din investitiile propuse.
- ✓ Desi in pandemie am vazut limitari in functionare la nivelul multor sisteme, Romania isi propune investitii foarte mici pentru intarirea rezilientei. Ca urmare, la urmatoarea criza, indiferent de ce forma va imbraca acesta, vom fi la fel de putin pregatiti ca si in cazul crizei actuale. Ar fi trebuit sa folosim aceasta oportunitate pentru a identifica si a consolida lanturile de aprovizionare expuse socurilor externe.
- ✓ Chiar si in cazul Sanatatii investitiile pentru cresterea rezilientei sunt foarte mici. Nu exista nici un fel de investitii pentru a imbunatati sistemului de preventie in domeniul sanatatii.
- ✓ Sanatatea si securitatea la locul de munca nu este vizata, desi conditiile de munca au devenit mult mai precare in conditii de pandemie.

*7 depozite de medicamente
100 de unitati de pompieri construite
700 de ambulante achizitionate
5 depozite regionale de cereale; 4
depozite frigorifice; 2 depozite pentru
resurse energetice*

Sursa datelor: PNRR

PNRR – Riscuri

- Capacitatea de absorbtie este redusa datorita lipsei de expertiza, a slabei cunoasteri a nevoilor reale ale cetatenilor, dar in special datorita procedurilor birocratice.
- Este foarte important in acest context in ce masura aceste investitii vor putea fi realizate intr-un timp atat de scurt si la un nivel atat de ridicat.
- In ultimii 10 ani investitiile (publice si private) pentru Mediu au fost in medie aprox 0,7 mld de euro anual. Pentru urmatoorii 5 ani Romania isi propuna sa aloce pentru Mediu peste 6,36 mld euro (PNRR si complementar prin programele operationale), adica o medie anuala aproape dubla fata de perioada anterioara.

PNRR si programele operationale (complementaritate)

- ✓ Intr-o proportie semnificativa PNRR este un document ce a plecat in constructie de la un pachet de investitii dinainte stabilit, ulterior s-a incercat respectarea cerintelor de elaborare a documentelor in jurul acestor investitii, respectiv a obiectivelor asumate si a reformelor specifice propuse.
- ✓ In aceasta faza este dificil sa se asigure o complementaritate intre PNRR si programele operationale in finantarea investitiilor necesare la nivel economic si social, pe de o parte pentru ca nu exista o imagine (sau nu este facuta cunoscuta in PNRR) asupra nevoilor de investitii, iar pe de alta parte pentru ca programele operationale pentru urmatoarea perioada de programare sunt inca in faza de draft, in multe cazuri nu se cunosc inca sumele alocate pentru fiecare tip de interventie. Ca urmare, este dificila o evaluare a modului in care se asigura acoperirea nevoii de investitii pentru urmatorii ani. Mai mult, complementaritatea PNRR cu programele operationala, realizata la nivelul fiecarui tip de investitie, se refera strict prin raportare la tipul de investitie vizat de PNRR.

PNRR– Concluzii

- ✓ Transportul, schimbarile climatice, mediul de afaceri si mobilitatea urbana par a fi centrele de interes pentru PNRR.
- ✓ Digitalizarea, Rezilienta, Energia verde, Educatia, Sanatate sau Cercetarea, sunt din nou ignorate si primesc cele mai mici alocari.
- ✓ Investitiile in resursele umane sau infrastructura destinata sprijinirii grupurilor vulnerabile precum si masuri de sprijin pentru integrarea acestora in societate, lipsesc complet din viziunea PNRR. PNRR nu identifica si nu abordeaza vulnerabilitatile sociale ale Romaniei, o abordare ce nu se poate dovedi sustenabila pe termen mediu si lung.
- ✓ Infrastructura portuara sau aeroportuara, transporturile navale sau comunicatiile sunt de asemenea complet ignorate.

PNRR– Propuneri

- ✓ Intregul document ar trebui restructurat pentru a respecta cerintele Comisiei pentru acest document, asa cum am aratat mai sus in multe puncte documentul propus nu respecta indicatiile transmise de Comisie. Documentul trebuie restructurat plecand de la obiectivele comunicate si avand ca element central recomandarile de tara si initiativele flagship ale Comisiei.
- ✓ Alocarea resurselor trebuie sa fie un proces transparent, atat in cazul PNRR, cat si in cazul Programelor operationale. Trebuie sa se faca cunoscut inca din acest stadiu ce anume se finanteaza si din ce program.
- ✓ PNRR trebuie sa fie un document asumat la nivel politic dar si la nivelul societatii civile, reprezinta o uriasa alocare pentru investitii si trebuie sa ne asiguram ca decizia de selectie a domeniilor de interventie este una echilibrata si in interesul tuturor.
- ✓ Romania nu poate pierde din nou startul. Tranzitia verde si digitala dar si cresterea rezilientei trebuie sa fie elementele centrale in selectia investitiilor. Ar trebui sa folosim aceasta oportunitate si pentru a sustine tinte mai ambitioase in domeniul energiei, principalele tinte asumate de Romania in Planul National Integrat in domeniul Energiei si Schimbarilor Climatice, asa cum de altfel a sugerat si Comisia Europeana.

PNRR– Propuneri

- ✓ Investițiile selectate ar trebui să reprezinte investiții de interes național sau investiții strategice, în mod real posibil de realizat având în vedere calendarul foarte strâns de execuție.
- ✓ Orientarea investițiilor trebuie să fie realizată având în mod real ca obiective asigurarea coeziunii sociale, economice și regionale, într-o abordare echilibrată astfel încât investițiile finanțate să asigure premisele pentru creștere sustenabilă și totodată să contribuie la reducerea inegalităților și a disparităților pentru regiuni.
- ✓ Construcția PNRR ar trebui să plece de la nevoi de investiții majore, trebuie evaluat impactul acestora și în funcție de acestea trebuie stabilite prioritățile. Stabilirea modului de prioritarizare a nevoilor de investiții, având în vedere resursele limitate, este un proces care necesită corelarea dovezilor științifice cu alegerile politice.
- ✓ Mai mult, unele din pachetele de investiții necesită în mod cert și o pregătire a personalului pentru a utiliza în mod eficient investițiile realizate. Abordarea investițiilor ar trebui să fie una integrată, cu toate componentele asigurate dintr-o sursă de finanțare, mai ales având în vedere ritmul în care se va implementa acest plan.

PNRR– Propuneri

- ✓ Educatia, Sanatatea, pregatirea fortei de munca pentru provocarile ridicate de tranzitia verde si tranzitia digitala trebuie sa reprezinte prioritatile PNRR. Imbunatatirea preventiei in Sanatate este esentiala pentru cresterea rezilientei. Digitalizarea serviciilor de utilitate publica ar trebui de asemenea sa reprezinte una din prioritatile PNRR.
- ✓ Proiectele de investitii sustinute trebuie sa aiba o puternica componenta sociala, atat in cazul firmelor beneficiare direct, dar si in cazul celor ce se vor ocupa de executia de lucrari / furnizarea de echipamente, acestea trebuie sa reprezinte modele de responsabilitate sociala. Unul din criteriile de selectie a planurilor dar si de unul din criteriile de achizitie pentru proiectele finantate din PNRR trebuie fie existenta unui contract colectiv de munca la nivelul de unitate, acolo unde legea obliga la negocieri colective. Aceasta propunere se regaseste de altfel si in Ghidul pentru aplicarea Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene în implementarea fondurilor europene structurale si de investitii.
- ✓ Ar trebui folosita aceasta oportunitate pentru elaborarea si sustinerea unei politici publice pentru stoparea exodului fortei de munca, in special forta de munca tanara.